

Toerisme in de gemeente Roosendaal

Analyse

Eindrapport

Gemeente Roosendaal
Postbus 5000
4700 KA Roosendaal

Grontmij Nederland B.V.
Arnhem, 27 april 2012

Verantwoording

Titel : Toerisme in de gemeente Roosendaal
Subtitel : Analyse
Projectnummer : 320656
Referentienummer : GM-0058279
Revisie :
Datum : 27 april 2012

Auteur(s) : ir. P.A.J. Bergmans
E-mail adres : peter.bergmans@grontmij.nl

Gecontroleerd door : F.J. Gort

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : Y. de Leeuw

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
T +31 26 355 83 55
F +31 26 445 92 81
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Definitiebepaling	4
1.3	Werkwijze en rapportage	6
2	Toeristische aantrekkingskracht	7
2.1	Inleiding.....	7
2.2	Kernkwaliteiten Roosendaal	7
2.3	Roosendaal in de regio	8
2.4	Dagtoerisme.....	9
2.5	Verblijfstoerisme	13
2.6	Marketing en promotie	16
3	Economisch effect.....	18
4	Plannen	19
5	Rosada.....	20
5.1	Inleiding.....	20
5.2	Bezoekers Rosada.....	20
5.3	Relatie met verblijfstoerisme.....	20
6	Conclusie	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente hebben op basis van de Winkeltijdenwet de bevoegdheid om ten behoeve van op de gemeente gericht toerisme vrijstelling te verlenen van het verbod om winkels op zondag en een aantal algemeen erkende feestdagen open te stellen. Om van deze bevoegdheid gebruik te kunnen maken, is in de wet aangegeven dat sprake moet zijn van substantieel en autonoom toerisme.

De gemeente Roosendaal is voornemens om op basis van de Winkeltijdenwet de openstelling van de winkels op zon- en feestdagen in haar gemeente te verruimen. De gemeente heeft al een geruime tijd de wens om tot deze verruiming te komen. In 2007 is al onderzoek gedaan naar het economisch effect van invoering van een verruiming en is een analyse gemaakt van de toeristische aantrekkingskracht van Roosendaal die hieraan ten grondslag ligt. Hierover zijn twee onderzoeksrapporten verschenen:

- economische effecten invoering 52 koopzondagen Gemeente Roosendaal, Goudappel Cof-feng, 2007;
- beschrijving toeristische aantrekkingskracht De Stok/Roosendaal, NRIT Advies, 2007.

De verruiming van de openstelling van de winkels kent voor- en tegenstanders. Diverse argumenten op het gebied van toerisme, werkgelegenheid en economie, leefbaarheid en zondagsrust worden hierbij aangedragen. Om een goed onderbouwde discussie te kunnen voeren, heeft de gemeente Roosendaal aan Grontmij gevraagd een onderzoek uit te voeren naar of de gemeente beschikt over substantieel en autonoom toerisme.

1.2 Definitiebepaling

De Winkeltijdenwet geeft een handreiking aan op welke wijze sprake kan zijn van substantieel en autonoom toerisme. De Memorie van Toelichting op de Wijziging van de Winkeltijdenwet geeft aan:

“Het belang van de toeristische sector voor de gemeentelijke economische ontwikkeling zal hierbij een belangrijk criterium zijn. Indicatoren hiervoor kunnen onder meer zijn de inkomsten van de toeristische sector en inkomsten in verband met de toeristische sector voor bijvoorbeeld horeca. Ook het aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector, de aantallen bezoekers van toeristische trekpleister in de gemeente (bijvoorbeeld architectuur, musea, natuur, evenementen), het aantal overnachtingen in hotels, campings, vakantiehuizen of andere vormen van logies, de omvang van de gemeentelijke inkomsten gerelateerd aan het toerisme (toeristenbelasting, parkeergelden), mede in vergelijking met de omvang van andere gemeentelijke inkomstenbronnen, kunnen worden gebruikt om te bepalen of sprake is van toerisme met een substantiële omvang.”

Ook het Centraal Planbureau heeft criteria aangegeven op basis waarvan kan worden bepaald dat sprake is van substantieel en autonoom toerisme¹:

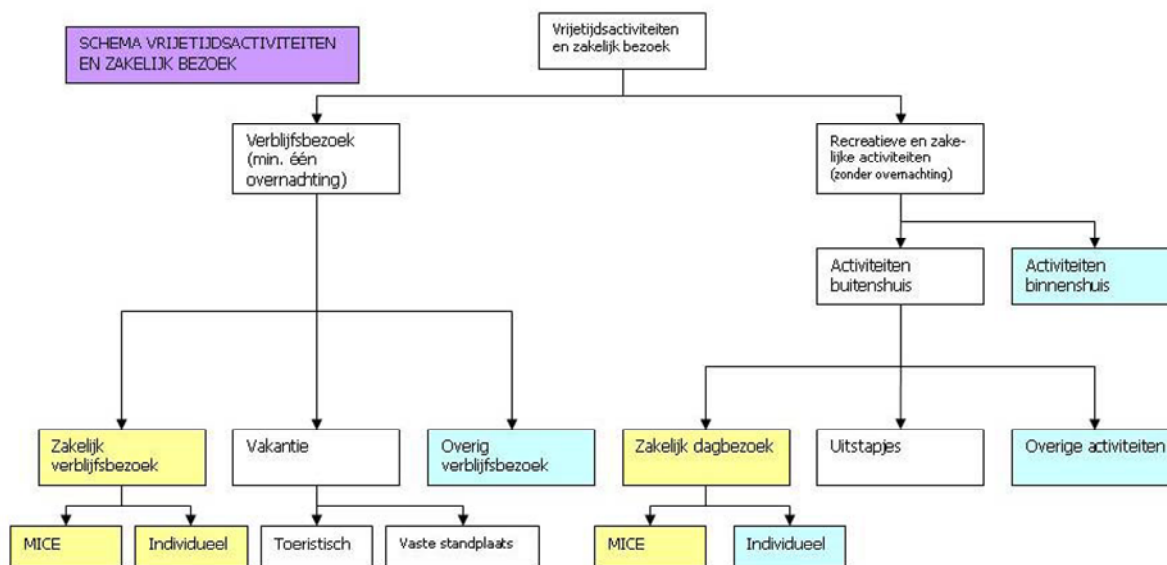
- attracties voor toeristen: vermelding in een gids die specifiek is geschreven voor toeristen, bijvoorbeeld Lonely Planet.
- hoteldichtheid: aantal hotels per 1.000 inwoners van een gemeente.

¹ CPB Document No 191 Economische gevolgen beoogde aanpassing Winkeltijdenwet, september 2009.

In dit rapport geven wij aan of de gemeente Roosendaal beschikt over substantieel en autonoom toerisme. Hierbij dient de in de Memorie van Toelichting gegeven omschrijving en de beide criteria van het CPB als leidraad.

Naast de gegeven toelichting is het van belang een eenduidige definitie van toerisme te hanteren. Wij sluiten ten behoeve van dit onderzoek aan bij definitie van de landelijke Recreatie & Toerisme Standaard uitgegeven door het Interprovinciaal Overleg (IPO). De landelijke Recreatie & Toerisme Standaard wordt gebruikt voor het bepalen van de economische betekenis (bestedingen en werkgelegenheid) van de vrijetijdssector. In de toeristische sector is de standaard breed geaccepteerd als de juiste wijze om (economische effecten van) toerisme te definiëren en te bepalen. Ook het Vrijetijdshuis Brabant werkt met de standaard.

Onderstaand schema geeft de verschillende vormen van toerisme weer. Zakelijk verblijfsbezoek en vakantie en de daaronder vallende subcategorieën vormen het verblijfstoerisme. De categorieën Zakelijk dagbezoek en uitstapjes vormen samen het dagtoerisme. De in het blauw weergegeven activiteiten worden niet gerekend tot toerisme.



De categorieën worden als volgt gedefinieerd (gebaseerd op het SCP en CBS):

- vrije tijd: de tijd die overblijft na aftrek van verplichte tijd (tijd die besteed wordt aan beroep, studie of huishouden) en persoonlijke tijd (tijd die besteed wordt aan persoonlijke hygiëne, eten (behalve uit eten in restaurants in de vrije tijd) en slapen).
- verblijfsbezoek/verblijfstoerisme: Bezoek aan een land of regio met minimaal één overnachting en maximaal twee maanden in een accommodatie die niet je hoofdverblijf is. Verblijfsbezoek kan onderverdeeld worden in verblijfsbezoek met een zakelijk motief (= zakelijk verblijf), verblijf met een vrijetijdsmotief (= vakantie) en overig verblijfsbezoek.
 - vakantie: bezoek (niet met een zakelijk motief) met minimaal één overnachting in een accommodatie die niet je hoofdverblijf is. Ook het logeren bij familie, vrienden of kennissen in het buitenland valt onder het begrip vakantie. Een verblijf bij familie, vrienden of kennissen in Nederland telt echter niet mee, tenzij de bewoners de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren. Er wordt binnen de standaard onderscheid gemaakt tussen de modules toeristische vakanties en vakanties op een vaste standplaats.
 - toeristische vakantie: Bezoek met minimaal één overnachting aan een accommodatie die niet je hoofdverblijf is en die niet in eigen bezit is (niet met een zakelijk motief);
 - vaste standplaats vakantie: Bezoek met minimaal één overnachting in een accommodatie die niet je hoofdverblijf is, maar die wel in eigen bezit is (niet met een zakelijk motief);

- Zakelijk verblijfsbezoek/verblijfstoerisme: Bezoek met minimaal één overnachting met een zakelijk motief.
 - MICE bezoeker (Meetings, Incentives, Congres en Exhibitions): Zakelijke bezoeker met als motief het bijwonen van een vergadering in een externe accommodatie, het bezoeken van een congres, beurs of seminar, het volgen van een opleiding/training, het deelnemen aan een bedrijfsuitje of een incentive (= beloningsreis) met minimaal 10 personen.
 - individueel zakelijke bezoeker: Zakelijk bezoeker met een ander motief dan MICE. Een individueel zakelijk bezoek is dus een bijeenkomst (vergadering, congres, beurs, seminar, opleiding, training, bedrijfsuitje of incentive) met minder dan 10 personen en/of een bijeenkomst op een interne locatie.
- dagbezoek/dagtoerisme: Een bezoek aan een land of regio met een vrijetijds- of zakelijk motief zonder overnachting. Dit betreft zowel activiteiten door de eigen inwoners als activiteiten door bezoekers van het land of de regio.
 - uitstapjes: recreatieve activiteiten waarvoor men ten minste twee uur van huis is zonder dat daarbij een overnachting elders plaatsvindt. Bezoeken aan familie of kennissen zijn geen uitstapjes/dagtochten.
 - zakelijk dagbezoek: bezoek met een zakelijk motief zonder overnachting.
 - MICE bezoeker: zakelijke bezoeker met als motief het bijwonen van een vergadering in een externe accommodatie, het bezoeken van een congres, beurs of seminar, het volgen van een opleiding/training, het deelnemen aan een bedrijfsuitje of een incentive met minimaal 10 personen.

In de definitie wordt geen rekening gehouden met of een activiteit binnen of buiten de eigen gemeentegrenzen wordt gedaan. Een toerist kent deze grenzen niet en zal zich hierdoor niet laten leiden. Dus, ook als een activiteit binnen de eigen gemeentegrenzen plaatsvindt, is sprake van toerisme. De (dag)toerist kiest vanwege de kwaliteiten van de eigen gemeente ervoor de activiteiten binnen de eigen gemeente te doen. Als deze kwaliteiten niet aanwezig waren, zou gekozen worden om naar een andere gemeente te gaan.

1.3 Werkwijze en rapportage

In dit rapport geven wij aan of de gemeente Roosendaal beschikt over substantieel en autonoom toerisme. Hiervoor hebben wij studie gemaakt van de diverse reeds verschenen notities over dit onderwerp in de gemeente Roosendaal. Daarnaast hebben wij eigen aanvullend onderzoek uitgevoerd en recente regionale en landelijke gegevensbronnen geraadpleegd, zoals CBS, LISA, Databank Feiten en Cijfers van KHN, CVO en CVTO. Bij het verzamelen van onderzoeksgegevens is gebruik gemaakt van de diensten en rapporten van Vrijtijdshuis Brabant. Tevens zijn aanvullende interviews gehouden met belangrijke actoren in de toeristische ontwikkeling van de gemeente Roosendaal.

In dit rapport gaan we in hoofdstuk 2 eerst in op de toeristische aantrekkingskracht van de gemeente Roosendaal. We beschrijven de vele kwaliteiten van de gemeente en het toeristisch-recreatief product. We sluiten het hoofdstuk af met een kwantitatieve onderbouwing van het toerisme in de gemeente Roosendaal. Hier zetten wij de gemeente in regionaal perspectief en wordt een vergelijking gemaakt met andere gemeenten met substantieel en autonoom toerisme. Eenzelfde analyse geven wij in hoofdstuk 3 ten aanzien van het economisch effect van toerisme. Vervolgens geven wij in hoofdstuk 4 een overzicht van reëel te verwachten plannen en ontwikkelingen die het toerisme in de gemeente Roosendaal op een nog hoger niveau tillen. Hoofdstuk 5 geeft een analyse van het belang van het Factory Outlet Centre Rosada voor de verdere ontwikkeling van het toerisme in de gemeente en regio. Het rapport sluiten wij af met onderbouwde conclusies over het substantieel en autonoom toerisme in de gemeente Roosendaal.

2 Toeristische aantrekkingskracht

2.1 Inleiding

De toeristische aantrekkingskracht van een gemeente is gebaseerd op de aanwezige sociale, cultuurhistorische en landschappelijke kernkwaliteiten en de toeristisch-recreatieve voorzieningen. Hierbij gaat het zowel om het aanbod binnen de eigen gemeentegrenzen als in de omliggende regio. Immers, de toerist kent geen gemeentegrenzen: de samenhang met de omgeving en ligging ten opzichte van andere attracties en bezienswaardigheden is onderdeel van het toeristisch product.

In dit hoofdstuk gaan wij eerst in op de kernkwaliteiten van Roosendaal en de regio. onderbouwd wordt dat de gemeente Roosendaal en haar omgeving gelegen zijn in een "landschap van allure". Samen met de cultuurhistorische kwaliteiten van onder meer de steden is deze omgeving de basis om als regio tot de top van de binnenlandse vakantiebestemmingen te behoren. In de aansluitende paragrafen geven wij aan hoe binnen de gemeente Roosendaal diverse ondernemers en organisaties deze uitstekende ligging benutten voor het aanbieden van toeristische attracties en voorzieningen. We gaan daarbij eerst in op dagtoerisme en vervolgens op verblijfstoerisme.

Hierbij is het goed om te vermelden dat het merendeel van deze kwaliteiten, attracties en voorzieningen die in dit hoofdstuk aan de orde komen ook al voor 2007 in de gemeente Roosendaal aanwezig waren. Dit betekent dat hier sprake is van autonoom toerisme: losstaand van de vestiging van het Factory Outlet Center Rosada en de zondagopenstelling van winkels in Roosendaal. Omdat de toeristische sector een zeer dynamische sector is, die zich steeds moet aanpassen aan de wisselende behoeftes van een grillige consument, is uiteraard ook in de afgelopen vijf jaar sprake geweest van ontwikkeling van de sector. Deze ontwikkeling is ook autonoom van aard en tekent de volwassenheid en vitaliteit van de toeristische sector in de gemeente Roosendaal.

2.2 Kernkwaliteiten Roosendaal

Natuur en landschap

De gemeente Roosendaal heeft een afwisselend en toeristisch-recreatief aantrekkelijk buitengebied. De gemeente ligt op de grens van zand en zeeklei en dit is zichtbaar in het landschap. In het zuiden liggen de bossen en landgoederen terwijl het noorden een meer agrarisch karakter heeft. Het grondgebied wordt doorsneden door diverse waterlopen: de Vliet, diverse beken en turfvaarten. De Vliet en de diverse beken bieden vele mogelijkheden voor watersport, zoals vissen, en kanoën. De Vliet biedt ruimte voor grotere watersport en er wordt tevens geroeid. Er is sprake van uitgestrekte natuurgebieden, waaronder de Rucphense Bossen, die te voet, per fiets, te paard en met de mountainbike te ontdekken zijn, al dan niet via de aanwezige wandel- en fietsknooppunten. Er zijn vele afstappunten en bezienswaardigheden aanwezig.

Twee opvallende landgoederen zijn landgoed Visdonk en landgoed Wouwse Plantage :

- Landgoed Wouwse Plantage: in het zuidwesten van Roosendaal ligt het landgoed Wouwse Plantage, een unieke parel aan de Roosendaalse kroon. Het uitgestrekte gebied bevat loof- en naaldbomen, beukenlanen, zandverstuivingen en cultuurgrond en is vrij toegankelijk op paden. Het brandweermuseum is hier gevestigd. De Wouwse Plantage is het eerste bosgebied nabij Rotterdam en heeft daarmee een grote bovenregionale aantrekkingskracht. Recentste bezoekcijfers zijn nLiet voorhanden. In 2007 werd geschat dat het landgoed 150.000 tot 200.000 bezoeken per jaar heeft². Op basis van het inmiddels verbeterde product (aan-

² Economische effecten invoering 52 koopzondagen, Goudappel-Cofeng, 2007.

gelegde routenetwerken) en toegenomen vraag naar buitenrecreatie mag worden verondersteld dat dit bezoekersaantal inmiddels verder is gegroeid.

- Landgoed Visdonk: dit landgoed ligt in het zuiden van Roosendaal. Het omvat verspreid liggende bossen van voornamelijk naaldbout en heidevelden en houtwallen. Op het landgoed zijn speelgelegenheden voor kinderen.

De landgoederen en de omgeving van Visdonk en Wouwse Plantage maken onderdeel uit van de Brabantse Wal. De Brabantse Wal is naast een opvallende landschappelijke verschijning ook een samenwerkingsverband. De gemeenten, bedrijven en organisaties in de regio werken samen om onder andere de vele toeristische mogelijkheden van de Brabantse Wal, een 'landschap van allure', op de kaart te zetten (zie ook volgende paragraaf).

Cultuurhistorie

De geschiedenis van Roosendaal begint grofweg in de middeleeuwen. Roosendaal bloeide op door de opkomst van de turfsteekery. Er ontstond handel: de turf werd via de Roosendaalse haven uitgevoerd naar Holland, Zeeland, Vlaanderen en Antwerpen. De Vliet stond toen nog in open verbinding met de Noordzee. Het turfverleden is nog zichtbaar in het landschap: van de gehele infrastructuur van turfvaarten, stuwen en sluzen zijn nog meerdere relicten aanwezig. Roosendaal profileert zich steeds meer met dit turfverleden. Met de komst van de spoorlijn rond 1850 en later de industrialisatie maakte Roosendaal pas echt een groei door. Het station is zeker het bezoeken waard. Andere cultuurhistorisch interessante objecten zijn het eerder genoemde landgoed Visdonk en vooral het Landgoed Wouwse Plantage.

Conclusie: Roosendaal is gelegen in een gebied met een *landschap van allure* (één van de drie in Noord-Brabant). Het gevarieerde landschap biedt mogelijkheden voor diverse vormen van toerisme. Dit trekt ook veel bezoekers van buiten de regio, onder ander het landgoed Wouwse Plantage met zo'n 200.000 bezoeken per jaar is hierin zeer belangrijk.

2.3 Roosendaal in de regio

West-Brabant

Roosendaal is gelegen in de toeristische regio West-Brabant. Sterke kansen van deze regio zijn het gevarieerde landschap, de cultuurhistorische pareltjes, de variatie aan activiteiten en attracties³. Roosendaal neemt hier met Recreatiepark De Stok, het aanwezige natuurschoon en haar binnenstad een belangrijke positie in. Uit een uitgevoerd provinciaal imago-onderzoek blijkt voor deze regio⁴:

- West-Brabant is de afgelopen 5 jaar door 22% van de Nederland-bezoekers bezocht. Hiermee is het de *best bezochte regio van de zeven Brabantse regio's*. De regio wordt relatief veel bezocht door 50-plussers en inwoners van Zuid-Holland;
- West-Brabant wordt van de Nederland-bezoekers *door 47% (zeer) aantrekkelijk gevonden* voor een vakantie/kort verblijf. De regio wordt vooral aantrekkelijk gevonden vanwege de omgeving/natuur, de steden en de Biesbosch;
- West-Brabant wordt door Nederlanders spontaan geassocieerd met *gezelligheid, gemoedelijkheid, een mooie omgeving en als landelijk*.

De toeristische sector heeft het afgelopen decennium een stevige groei doorgemaakt in West-Brabant. Van 2000 tot 2009 is de werkgelegenheid in de recreatie- en toerismesector gegroeid met 11%. De toeristische en vrijetijdssector genereert daarmee 15.500 FTE aan werkgelegenheid in de regio. De toeristische bestedingen in West-Brabant bedragen jaarlijks meer dan 1,4 miljard euro. In 2008 brachten Nederlandse en buitenlandse toeristen 3 miljoen vakantieovernachtingen door in de regio. De regio staat daarbij samen met Midden-Brabant in de Top Vijf van binnenlandse vakantiebestemmingen⁵. Men kiest daarbij vooral voor een verblijf in een vakantiewoning of op een camping. Daarnaast worden bijna 64 miljoen uitstapjes in West-Brabant ondernomen.

³ Vrijetijdsagenda West-Brabant 2011-2015, Regio West-Brabant.

⁴ Toeristisch imago Brabant, 2004, opdrachtgever Brabants Bureau voor Toerisme, SES West-Brabant, Kamer van Koophandel Midden-Brabant, Regio-VVV Meierij & Noordoost-Brabant en Samenwerkingsverband Regio Eindhoven.

⁵ Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2010/2011, NRIT Onderzoek.

Brabantse Wal

Binnen West-Brabant ontwikkelt de Brabantse Wal zich tot een eigen bestemmingsgebied. De Brabantse Wal is een opvallend landschap in West-Brabant, op de grens met Zeeland en Vlaanderen (België). De Brabantse Wal ligt in de gemeenten Woensdrecht, Bergen op Zoom, Steenbergen en Roosendaal. De Brabantse Wal is een gebied waar natuurschoon, monumenten en culturele evenementen met elkaar verweven zijn. Het meest opvallend in het landschap van de Brabantse Wal is de steilrand: een abrupte overgang van de hoger gelegen zandgronden naar de lager gelegen zeekeleipolders. Deze steilrand slingert van Ossendrecht langs Hoogerheide, Woensdrecht, Bergen op Zoom en Halsteren tot Steenbergen. De steilrand is aangemerkt als aardkundig waardevol gebied. De steilrand bereikt hoogten van ongeveer 20 meter boven NAP. Het gebied is in trek bij wandelaars, fietsers, wielrenners en watersporters. Vanaf de Brabantse Wal zijn er prachtige vergezichten. Grote delen van de Brabantse Wal zijn, naast aardkundig waardevol, ook aangemerkt als beschermd natuur- en cultuurhistorisch gebied.

De Brabantse Wal is één van de drie mooiste landschappen die Brabant rijk is. Deze 'Landschappen van allure' dragen in belangrijke mate bij aan een hoogwaardig leef-, vestiging- en toerismeklimaat. De komende jaren wordt flink geïnvesteerd in de landschappelijke kwaliteiten van de Brabantse Wal. Daarmee krijgt ook het toerisme in deze regio een forse stimulans. Een investerings- en uitvoeringsprogramma is opgesteld waarvan de totale investering ruim € 185 miljoen bedraagt.

Conclusie: Binnen Brabant is West-Brabant (met Roosendaal) de best bezochte regio. Natuurschoon (onder meer de Brabantse Wal) en steden vormen hiervoor de basis. De regio West- en Midden-Brabant behoort tot de Top Vijf van belangrijkste binnenlandse bestemmingen.

2.4 Dagtoerisme

2.4.1 Algemeen

In hoofdstuk 1 is bij de definitiebepaling al aangegeven dat dagtoerisme een breed spectrum vormt van activiteiten. Per persoon worden, mede afhankelijk van de leeftijd, gemiddeld 50 tot 70 dagtochten per jaar gedaan. De belangrijkste categorieën zijn uitgaan, sport en sportieve recreatie (hieronder vallen activiteiten als wandelen en fietsen) en recreatief winkelen. De zonen feestdagen zijn daarbij extra belangrijk: het aantal activiteiten op een zondag is bijna twee keer zo hoog dan op een doordeweekse dag. Met name sport(ieve) recreatie, uitgaan en attractiebezoek scoren dan hoog⁶. Zo'n 80% van alle dagtoeristische activiteiten wordt gedaan binnen een reisafstand van minder dan 30 km. Het belang van de eigen en regionale bevolking is dus groot. Binnen de provincie Noord-Brabant neemt West-Brabant een prominente positie in: maar liefst 30% van alle dagtochten in de provincie vindt in deze regio plaats⁷.

In verhouding tot andere regio's in de provincie Noord-Brabant, ligt in West-Brabant de nadruk op buitenrecreatie (31% van de dagrecreatieve activiteiten), uitgaan (24%) en winkelen voor plezier (18%). Ook waterrecreatie en –sport vindt veel plaats in West-Brabant. Maar liefst 47% van alle waterrecreatie- en sportactiviteiten in Brabant, vindt plaats in de regio West-Brabant⁸.

Uit het CVTO (Continue VrijeTijdsOnderzoek) blijkt dat door inwoners van West-Brabant een aantal activiteiten relatief veel wordt ondernomen, onder andere: bezoek attractiepark, kermis, evenementen, recreatief winkelen (in binnenstad, meubelboulevard en woonmall), bezoek monument of bezienswaardigheid, op terras zitten en bar/café bezoek⁹. Deze hogere participatiegraad op deze activiteiten hangt voor een groot deel samen met de specifieke kwaliteiten die Roosendaal en West-Brabant hebben om deze mogelijk te maken. In deze paragraaf worden deze kwaliteiten nader toegelicht.

⁶ Toerisme en recreatie in cijfers 2011, CBS, 2012.

⁷ Monitor Toerisme West-Brabant, 0-meting, SES West-Brabant.

⁸ ZKA/Vrijetijds huis Brabant, Economische betekenis toerisme & vrije tijd in de provincie Noord-Brabant, 2011

⁹ Vrijetijdssector in cijfers 2010, factsheet West-Brabant, Vrijetijds huis Brabant.

De binnenstad van Roosendaal (dit is exclusief Rosada) trekt de laatste jaren gemiddeld zo'n 150.000 passanten per week¹⁰. Op jaarbasis betekent deze Locatus-telling dat de binnenstad bijna acht miljoen passanten telt.

Conclusie: West-Brabant en Roosendaal zijn een belangrijke bestemming voor dagtoerisme. De zon- en feestdagen zijn daarbij extra belangrijk: het aantal activiteiten op een zondag is bijna twee keer zo hoog dan op een doordeweekse dag. Met name sport(ieve) recreatie, uitgaan en attractiebezoek scoren dan hoog. De binnenstad van Roosendaal wordt met 150.000 passanten per week druk bezocht.

2.4.2 Recreatiepark De Stok

Aan de westrand van de stad ligt Recreatiepark De Stok. Het recreatiepark bestaat uit diverse dagrecreatieve bedrijven, zoals:

- Subtropisch zwembad De Stok met binnen- en buitenbaden
- Kart Centre Roosendaal: karten en outdoor paintball
- Indoor Sky Dive Roosendaal: sky dive centrum.
- Duikcentrum Mega Diving
- Golfbaan De Stok: 9-holes golfbaan met afslagcentrum
- Triple F Sports: een multifunctioneel sportcentrum met acht indoor en drie outdoor tennisbanen, een volledig uitgeruste sport- en evenementenhal, vergaderruimtes
- Basic Fit: fitnesscentrum
- Balleland: indoor speelparadijs en lasergames
- Thermen Roosendaal: saunacomplex met beautycentrum
- Sieben Squashpark

De ondernemers op het recreatiepark werken samen door het aanbieden van arrangementen. Het aanbod wordt gecompleteerd door een restaurant en een kinderopvangcentrum. Ook verschillende dagrecreatiebedrijven op het park hebben een (openbare) horecagelegenheid. Het parkeerterrein wordt ook gebruikt als evenemententerrein, bijvoorbeeld voor een circus of muziek-evenement.

In 2007 werd al geconcludeerd dat voor Nederlandse begrippen De Stok een onderscheidend vrijetijdscluster is met bovenregionale aantrekkingskracht¹¹. In de afgelopen vijf jaar heeft dit cluster zich verder ontwikkeld en is het onderscheidende karakter verder vormgegeven. In het bijzonder draagt het Indoor Sky Dive centrum hier aan bij. Het Sky Dive centrum is het enige in Europa en trekt daardoor veel (internationale) bezoekers. In 2008 (start in 2006) trok het centrum al 35.000 bezoekers¹², wat sindsdien nog verder is gestegen. Het centrum haalt veelvuldig de pers en is regelmatig te zien op tv, bijvoorbeeld in het schoolprogramma 'Nieuws uit de Natuur' of bij Hart van Nederland, waar de windkracht van een storm werd gemeten in het centrum. Dergelijke media-aandacht vergroot de bekendheid en aantrekkingskracht van Indoor Sky Dive en daarmee ook van Roosendaal.

Het gebied heeft een bezoekersaantal dat naar schatting rond de één miljoen per jaar ligt (op basis van verkeerstellingen uit 2007, na deze telling zijn nog diverse ontwikkelingen in het park doorgevoerd). Met Recreatiepark De Stok beschikt de gemeente over een grootschalige en toonaangevende attractie. Hiermee verkrijgt de gemeente een prominente plaats op de toeristische kaart van Nederland.

Conclusie: Met De Stok beschikt de gemeente Roosendaal over een groot een onderscheidend vrijetijdscluster met een nationale en internationale uitstraling en een geschat bezoekersaantal van één miljoen per jaar.

¹⁰ Beleef 't in Roosendaal! Binnenstad Roosendaal Marketingplan 2012.

¹¹ Beschrijving toeristische aantrekkingskracht De Stok/Roosendaal, NRIT Advies 2007.

¹² Monitor Toerisme West-Brabant, 0-meting 2008, SES West-Brabant.

2.4.3 Musea

Met maar liefst vijf musea kan worden gesteld dat de gemeente Roosendaal beschikt over een uitgebreid en gevarieerd aanbod aan musea.

- Museum Tongerlohuys: gevestigd in de pastorie van de abdij van Tongerlo. Er is aandacht voor de historie van stad en streek, het rijke religieuze verleden, de turfwinning, het bedrijfsleven en het belang van Roosendaal als spoorstad. Daarnaast vinden er regelmatig hedendaagse en (kunst)historische wisselexposities plaats. Het bezoekersaantal ligt rond de 10.000 bezoeken per jaar.
- Grafisch museum in den Groenen Zonck: het museum beschikt over een 150 tot 200 jaar oude, complete en nog functionerende boekdrukkerij. Men ziet hoe het drukken, lettergieten en letterzetten, de kinderdrukhoeken en het leren lezen op school vroeger ging. Verder is er zeefdrukatelier en expositie-ruimte.
- Brandweermuseum: gevestigd op Landgoed Wouwse Plantage. Het museum toont brandweervoertuigen en –artikelen uit heden en verleden.
- Commandomuseum: gevestigd in Kazerne Commandotroepen.
- Museum De Vlaamse Schuur: dit museum is gevestigd in een 400 jaar oud monument en toont landbouwgereedschap, voorwerpen en werktuigen die vroeger gebruikt werden.

Conclusie: De gemeente Roosendaal beschikt over een breed en gevarieerd aanbod aan musea.

2.4.4 Attracties/bezienswaardigheden

Naast de vijf musea beschikt de gemeente over diverse andere cultuurhistorische en educatieve bezienswaardigheden. Een overzicht:

- Schouwburg De Kring. Het theater heeft een bovenregionale aantrekkingskracht: de schouwburg trekt jaarlijks meer dan 100.000 bezoekers.
- St. Jan: voormalig kerkgebouw in de binnenstad en nu een unieke locatie voor evenementen, meetings, conferenties en dergelijke, zowel zakelijk als toeristisch.
- Podium Parrotia
- Speeltuin Vrouwenhof
- Openluchttheater Vrouwenhof
- Theater- en concertzaal In den Wouwdfluit
- Onze Lieve Vrouwekerk
- Diverse ateliers, galeries, beeldentuinen en expositieruimten
- Milieu educatief centrum: Het Milieu Educatief Centrum Roosendaal (MEC) is hét podium voor natuur- en milieucommunicatie en -educatie. In mei 2012 opent het geheel vernieuwde centrum haar poorten in Visdonk binnen de nieuwe recreatiepoort Vispoort. In het nieuwe gebouw krijgen ook Natuurmonumenten en horeca een plaats. Elk jaar gaat het MEC verschillende themavoorstellingen verzorgen.

Conclusie: Naast De Stok en het gevarieerde aanbod aan musea biedt Roosendaal diverse andere attracties. Met name de Schouwburg De Kring heeft met ruim 100.000 bezoekers hier een bovenregionale aantrekkingskracht.

2.4.5 Horeca

Roosendaal heeft een uitgebreid aanbod aan horecabedrijven, het aanbod van restaurants en cafés concentreert zich voornamelijk in de binnenstad. De terrassen op de oude markt zijn een begrip in de regio en hebben een grote aantrekkingskracht op menig bezoeker. Roosendaal doet in de regio (Bergen op Zoom, Halderberge, Rucphen, Steenbergen en Woensdrecht qua aantal horecabedrijven per 10.000 inwoners niet onder voor andere gemeenten. Het aantal bedrijven in de drankensector (cafés e.d.) ligt op gelijk niveau met de grote steden in Noord-Brabant (Breda, Eindhoven, Helmond, Oss, 's-Hertogenbosch en Tilburg).

Tabel Horecabedrijven in de gemeente Roosendaal¹³

Horeca	Aantal bedrijven per 10.000 inwoners
Restaurantsector	5,2
Drankensector	10,4
Totaal horecabedrijven	23,6

Er zijn met name veel restaurants in Roosendaal. Gerelateerd aan het inwoneraantal heeft Roosendaal meer restaurants dan bijvoorbeeld Bergen op Zoom, maar ook meer dan een grote toeristische stad als Tilburg.

Conclusie: Roosendaal beschikt over een goed ontwikkelde horecasector. Gerelateerd aan het aantal inwoners is vergeleken met andere gemeenten in de regio met name de restaurantsector sterk vertegenwoordigd in Roosendaal.

2.4.6 Sport

Er is een trend van toenemende integratie tussen recreatie en toerisme enerzijds en sport anderzijds. Ook in Roosendaal wordt op deze trend ingespeeld. De gemeente beschikt hierbij over drie sterke troeven:

- De gemeente Roosendaal profileert zich als de wielergemeente met diverse jaarlijkse wielervedstades en wielerevenementen.
- Paardensport: de eigenaar van de huidige manege de Goubergh heeft zeer ambitieuze plannen om een paardensportcentrum te realiseren van internationaal niveau inclusief winkelzone en viersterrenhotel (zie ook hoofdstuk 3).
- Indoor Sky Dive: dit centrum is een voorziening voor geheel West-Europa en trekt veel internationale bezoekers. Niet alleen recreatief, maar ook voor professionals om te trainen.

Conclusie: de gemeente Roosendaal kan zich profileren met wielersport, paardensport en het Indoor Sky Dive centrum. Daarmee wordt een sterke profilering van het toeristisch profiel van de gemeente bereikt.

2.4.7 Evenementen

Het organiseren van evenementen is in Nederland de methode om een breed en gevarieerd publiek (steeds opnieuw) te laten kennismaken met de toeristische kwaliteiten van de gemeente. Roosendaal heeft dit goed begrepen. De gemeente Roosendaal staat op plaats 27 in de Response Event Monitor van Nederlandse gemeenten, hierin zijn alleen de evenementen opgenomen met meer dan 5.000 bezoekers. Met uitgekende themalijnen is de gemeente Roosendaal actief aan de slag om verder te stijgen op deze lijst. Samen met VVV en ondernemers geeft de gemeente daar een invulling aan (zie ook paragraaf 2.6 marketing en promotie).

Belangrijke evenementenlocaties zijn de binnenstad (Markt, Nieuwe Markt, horeca en podia in het centrum) en Recreatiepark De Stok en in de toekomst ook Wouwse Plantage. Voorbeelden van seizoensbundeling van evenementen zijn de Kunstmaand in september en Winter in Roosendaal, waarbij de winterevenementen gezamenlijk gepromoot worden. Via deze evenementen weet de gemeente nieuwe en herhaalbezoekers naar haar binnenstad te trekken. Veel van deze evenementen zijn op zondag georganiseerd.

Tabel Overzicht evenementenprogramma Roosendaal¹⁴

Evenement	Omschrijving	Maand
Nationaal Museumweekend	Open dagen musea	April
Boeken- en verzamelmarkt	Boeken-, antiek en curiosamarkt	april tot en met september
21 ^e Mars rondom Roosendaal	Wandelevenement	April
Internationale ABBA dag	Muziekevenement	April
Open Golfdag	Open dag golfterrein De Stok	April
Wielerspektakel Wouw	Wielerevenement	April
Tongerlopleingeluiden	Open podium amateurgezelschappen	mei tot en met september
Smartlappenfestival	Muziekevenement	Mei

¹³ Databank Kenniscentrum Horeca, 2012

¹⁴ Bron: www.vvvroosendaal.nl

Hap-stap-festival	3-daags culinair evenement	Pinksterweekend
Brabantse Waldag	Evenement over de Brabantse Wal	Pinkstermaandag
Roosenboule	Internationaal jeu de boulesevenement	2 ^e weekend juni
Mito Mars	Wandelevenement	Juni
Dancetour	Muziek en danceevenement	Juni
Harvest fair	Country en living fair	Juni
Roosendaal Zingt	Muziekevenement	Juni
Zomerklassieker van Brabant	Halve marathon en wandelevenement	Juni
Dijkpop Roosendaal	Muziekevenement	Juni
Nationale Jeugdronde	Wielerronde (week)	juli
Daylight Festival	Muziekevenement	Juli
Fantastyval	Fantasy evenement	Juli
Blommenkinders Festival	Muziekevenement	Juli
Volksronde Roosendaal	Wielerronde	Juli
City Mountainbike Challenge	Mountainbike evenement	Juli
Draai van de Kaai	Wielerronde	juli
De Draai Live	Entertainment rondom de wielerronde	Juli
Kermis Wouwse Plantage	Kermis	Augustus
Hel van de Pin	Wielervedstrijd op gewone fietsen	Augustus
Beach Event	Beachvolleybal, entertainment	Augustus
38 ^e Wielerronde van Nispen	Wielerronde	Augustus
Tuinfair De Gaerde	Tuinfair	Augustus
BN De Stem Festival Plein 7	Uitmarkt, start culturele seizoen	Augustus
Kermis Roosendaal	Kermis	augustus/september
KunstMaand	Kunst- en cultuurevenement	September
Muziekfeesten Wouwse Plantage	Muziekevenement	September
Blommenblues Festival	Muziekevenement	September
Culinairea	Culinair evenement	Oktober
Earcandy Festival	Kunst, muziek, dans, toneel	Oktober
Tappage	Muziekevenement	November
ISR Grand Prix	Indoor Skydive evenement	November
Kerstmarkt	Kerstmarkt	December

In de tabel zijn de grotere evenementen weergegeven. In totaal worden er jaarlijks in Roosendaal circa 600 evenementen georganiseerd. Dat wil zeggen dat er in Roosendaal gemiddeld bijna twee evenementen per dag zijn! Er is vrijwel geen gemeente van vergelijkbare omvang die kan tippen aan een dergelijke volle en gevarieerde evenementenkalender. Van lang niet alle evenementen zijn bezoekersaantallen beschikbaar. De najaarskermis trekt circa 225.000 bezoekers per jaar¹⁵. Naar het wielerevenement Draai van de Kaai komen jaarlijks zo'n 40.000 bezoekers.

Conclusie: Roosendaal heeft met 600 honderd evenementen een uitgebreide evenementenkalender. Er zijn veel jaarlijkse muziek- en wielerevenementen. De evenementen geven de gemeente kleur en trekken een gevarieerd publiek vanuit een grote regio.

2.5 Verblijfstoerisme

2.5.1 Algemeen

West-Brabant is goed voor zo'n 4,8 miljoen overnachtingen per jaar. Dit is een kwart van het totaal aantal overnachtingen in Brabant. Met name in het segment van seizoensrecreatieve overnachtingen door buitenlanders scoort de regio, met een marktaandeel van bijna 50%, zeer hoog. Hieruit blijken de toeristische kwaliteiten en aantrekkingskracht van de regio. In het segment zakelijke overnachtingen door buitenlanders scoort de regio minder. Dit is met name te wijten aan een relatief beperkt aanbod aan accommodaties op dit segment.

¹⁵ Vrijetijds huis Brabant, Trendrapportage, 2012.

Tabel Overnachtingen in de regio¹⁶

Accommodatietype	West-Brabant
Toeristische overnachtingen door Nederlanders	1.574.000
Seizoensrecreatieve overnachtingen door Nederlanders	2.648.000
Zakelijke overnachtingen door Nederlanders	204.000
Toeristische overnachtingen door buitenlanders	200.000
Seizoensrecreatieve overnachtingen door buitenlanders	53.000
Zakelijke overnachtingen door buitenlanders	112.000
Totaal	4.791.000

West-Brabant telt ruim 20.000 bedden (hotel, camping, groepsaccommodatie en bungalow)¹⁷. De gemeente Roosendaal neemt daarbinnen met een capaciteit van 4.673 bedden een prominente plaats in (zie volgende paragrafen). Zodoende kan gesteld worden dat de verblijfstoerist in West-Brabant voor een belangrijk gedeelte qua activiteiten en waardering samenvalt met de verblijfstoerist in Roosendaal.

De top vijf van belangrijkste activiteiten die een verblijfstoerist doet in West-Brabant¹⁸ (de percentages geven aan welk deel van de verblijfstoerist deze activiteit doet op vakantie):

- zwemmen 55%
- toeren met auto 54%
- wandelen 54%
- uit eten gaan 50%
- funshoppen 34%

Gelet op voorgaande activiteiten is het dan ook niet verwonderlijk dat de belangrijkste bestedingen tijdens vakantie worden gedaan in detailhandel en horeca. De verblijfstoerist geeft met een 8,0 gemiddeld een hoge waardering aan de toeristische kwaliteiten van de regio West-Brabant. De Trendrapportage West-Brabant geeft daarbij aan dat het van belang is dat je als regio inspeelt op het zap-gedrag van bezoekers: ze willen niet één activiteit maar een combinatie van belevingen.

Conclusie: met 4,8 miljoen overnachtingen per jaar weet de verblijfstoerist de regio West-Brabant goed te vinden. Roosendaal neemt hierin een prominente plaats in. Met name het aandeel seizoensrecreatieve buitenlanders is met een marktaandeel van 45% in West-Brabant zeer hoog te noemen. Ook de waardering voor de toeristische kwaliteiten van de regio is met een 8,0 hoog.

2.5.2 Hotels in Roosendaal

De gemeente Roosendaal heeft binnen haar gemeentegrenzen vijf hotels en twee B&B's.

Tabel Hotels en B&B's in Roosendaal

Hotel	Kamers	Bedden*
Bastion Hotel	80	160
Hotel Tongerlo	21	42
Hotel Central	21	42
Best Western Hotel Goderie	48	96
Hotel Merks	29	58
B&B Berkenpad	2	4
B&B Ouwerveldezicht	3	8
Totaal	204	410

* gemiddeld 2 bedden per kamer

Bron: website VVV Roosendaal, website bedrijven

¹⁶ Vrijtijdssector in cijfers 2010, factsheet West-Brabant, Vrijtijdshuis Brabant.

¹⁷ Monitor Toerisme West-Brabant, 0-meting 2008, SES West-Brabant.

¹⁸ Continue Vakantieonderzoek (CVO).

Het Bastion Hotel is het grootste hotel, gevolgd door Best Western Hotel Goderie. In totaal zijn er binnen de horecasector in Roosendaal 410 bedden, wat uitkomt op 53 bedden per 10.000 inwoners.

Conclusie: de hotelsector is met 410 bedden in de gemeente Roosendaal goed ontwikkeld. De hotels zijn over het algemeen van goede kwaliteit.

2.5.3 Campings in Roosendaal

De gemeente Roosendaal heeft drie grotere campings met 200 tot 300 standplaatsen. Naast de grote campings zijn er drie minicamping en één boeren/natuurcamping. Deze richten zich elk op een eigen publiek en zijn daarmee onderscheidend van elkaar. Camping Wouwse Plantage wordt momenteel gerenoveerd tot een camping met luxe voorzieningen en luxe chalets, gericht op 55-plussers. De andere twee campings hebben ook veel vaste standplaatsen.

Tabel Campings in Roosendaal

Camping	Standplaatsen	Slaapplaatsen*
Camping Wouwse Plantage	200	1000
Camping Herelseheide	250	1250
Minicamping De Heemshoeve	25	125
Camping Zonneland	300	1500
Boeren/Natuurcamping De Ottermeerhoeve	25	125
Minicamping 't Schouwke	36	180
Minicamping Stakkeshoeve**	15	83
Totaal	851	4.263

* Gemiddeld 5 slaapplaatsen per standplaats

** slaapplaatsen inclusief 8 bedden in vakantiewoningen

Bron: website VVV Roosendaal

Conclusie: campings omvatten het grootste deel van de beddencapaciteit van de gemeente Roosendaal. Ook het campingproduct is continue in ontwikkeling.

2.5.4 Vergelijking met andere toeristische gemeenten

Het aanbod aan verblijfsrecreatie in Roosendaal is gebaseerd op een sterk ontwikkelde hotel- en campingsector. Deze leveren de meeste beddencapaciteit. In totaal heeft de gemeente Roosendaal een capaciteit van 4.673 bedden. Om de beddencapaciteit vergelijkbaar te maken met andere steden, is de capaciteit omgerekend naar het aantal bedden per 10.000 inwoners: 603 bedden (waarvan 51 hotelbedden).

Brabantse gemeenten

Allereerst vergelijken we de beddencapaciteit van Roosendaal met de zes grote gemeenten in Noord-Brabant en met Bergen op Zoom, de buurgemeente die ook onderdeel is van de Brabantse Wal.

Aantal bedden per type accommodatie	Roosendaal	Bergen op Zoom	Breda	Eindhoven	Helmond	s-Hertogenbosch	Tilburg
Hotel*	398	724	1868	3450	158	827	763
B&B **	12	35	57	91	11	77	51
Camping ***	4255	4890	1956	0	0	1025	2062
Groepsaccommodatie ***	0	178	60	0	0	0	196
Vakantiebungalows ***	8	18	6	0	0	0	4
Totaal aantal bedden	4673	5845	3947	3541	169	1929	3076
Aantal inwoners	77542	66.074	174.377	216.197	88.462	141.000	206.047
Hotelbedden per 10.000 inwoners	51	110	107	160	18	59	37
Totaal aantal bedden per 10.000 inwoners	603	885	226	164	19	137	149
Bronnen: * Bedrijfschap Horeca & Catering; ** Bergen op Zoom en Roosendaal: lokale VVV-sites, Overige steden: Vrijetijdshuis Brabant; *** lokale VVV-sites							

Qua capaciteit van de hotelbedden staat Roosendaal op de 5^e plek. Roosendaal (51) scoort vergelijkbaar met 's-Hertogenbosch, maar hoger dan Tilburg en Helmond. Kijken we echter naar de totale beddencapaciteit, dan heeft Roosendaal (603) een fors grotere beddencapaciteit per 10.000 inwoners dan de meeste andere grote gemeenten van Noord-Brabant.

Overige gemeenten in Nederland

Eenzelfde analyse kan worden gemaakt voor andere gemeenten in Nederland die een toeristisch regime kennen: Roermond, Delft, Rotterdam en Breda.

Aantal bedden per type accommodatie	Roosendaal	Roermond	Delft	Rotterdam***	Breda
Hotel *	398	610	1456	6763	1868
B&B **	12	54	49		57
Camping **	4255	1860	2200		1956
Groepsaccommodatie **	0	36	219		60
Vakantiebungalows **	8	1159	0		6
Totaal aantal bedden	4673	3719	3924	6763	3947
Aantal inwoners	77.542	56.255	97.690	610.386	174.377
Hotelbedden per 10.000 inwoners	51	108	149	111	107
Totaal aantal bedden per 10.000 inwoners	603	661	402	111	226
Bronnen: * Bedrijfschap Horeca&Catering; ** lokale VVV-sites; *** CBS					

Met hotelcapaciteit per 10.000 inwoners scoren de andere steden hoger. Vergeleken met Delft en Rotterdam beschikken Roosendaal en Roermond qua totale beddenscapaciteit per 10.000 inwoners echter over een aanzienlijk grotere toeristische beddenscapaciteit: Roosendaal telt ruim 600 bedden per 10.000 inwoners, Delft komt niet verder dan zo'n 400 bedden per 10.000 inwoners, Breda 200 bedden per 10.000 inwoners, terwijl Rotterdam slechts ruim 100 bedden per 10.000 inwoners heeft. Roermond heeft een vergelijkbare totale beddenscapaciteit als Roosendaal.

Conclusie: Het toeristisch verblijfsaanbod in de gemeente Roosendaal is vooral afkomstig van de aanwezige campings. Kijkend naar de beddenscapaciteit per 10.000 inwoners, dan heeft Roosendaal meer toeristische beddenscapaciteit dan de vijf grote gemeenten in Noord-Brabant, maar ook meer dan gemeenten met een toeristisch regime zoals Rotterdam, Delft en Breda. De capaciteit is goed vergelijkbaar met de situatie zoals die zich in Roermond voordoet.

2.6 Marketing en promotie

Bijzonder in Roosendaal is dat de toeristische promotie stadsbreed wordt opgepakt, waarbij alle partijen (ondernemers, gemeente, VVV, evenementenorganisatoren, marketeers, et cetera) samenwerken. Hierdoor ontstaan collectieve stadscampagnes. Veel gemeenten beschikken inmiddels niet meer over een eigen VVV, Roosendaal wel. De VVV heeft samen met ondernemers en gemeente (opsteller en coördinator) gewerkt aan het marketingplan voor de gemeente Roosendaal¹⁹. In het marketingplan wordt veel aandacht besteed aan het vergroten van de bekendheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad van Roosendaal. Dit alles onder de gezamenlijke noemer "Beleef 't in Roosendaal". De organisatie van evenementen nemen daarin een prominente plaats in. Hierin worden twee lijnen onderscheiden: Wielerstad Roosendaal en activiteiten en evenementen ter ondersteuning van het winkelen. Twee van de vier doelgroepen in het plan zijn toeristische bezoekers aan de stad en de in de regio aanwezige attracties, evenementen en verblijfsaccommodaties en toeristen die in Zeeland verblijven. Ook mikt het plan op het verder promoten van het internationaal dagtoerisme uit België.

De VVV Roosendaal richt zich op de promotie van de stad en verzorgt ook de promotionele activiteiten voor Citymarketing Roosendaal. In regionaal verband wordt veel samengewerkt met de regionale VVV's en het Vrijtijdshuis Brabant. De bezoekersaantallen van de VVV Roosendaal geven een indicatie van de aantrekkingskracht van Roosendaal:

Onderdeel	Aantal bezoekers (2011)
Bezoekers VVV-kantoor	78.000
Schriftelijk/e-mail/telefonisch	32.500
Unieke bezoekers website VVVRoosendaal.nl	222.600
Aantal hits website VVVRoosendaal.nl	339.600

Bron: VVV Roosendaal

¹⁹ Beleef 't in Roosendaal! Binnenstad Roosendaal Marketingplan 2012.

Bij de bezoekersaantallen van de website van de VVV moet aangetekend worden dat 2011 het eerste operationele jaar van deze website was. De website zal verder uitgebouwd worden tot een portal voor de vrijetijdssector van Roosendaal. Met name de horeca en de vele evenementen in de stad zullen hierbij prominent aandacht krijgen. De verwachting is dat de website dan aanzienlijk vaker bezocht zal worden. De nieuwe website is echter al succesvoller dan de oude website. In 2010 lag het aantal unieke bezoekers op 154.000 en het aantal hits op 262.000²⁰.

Roosendaal wordt in de internationale reisgids de Lonely Planet genoemd. Ondermeer de ligging van de (grens)stad ten opzichte van treinreizigers wordt aangegeven. Ook op de internationale marketingsite www.holland.com waarmee het NBTC (Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen) Nederland in het buitenland promoot is Roosendaal met zeven voorzieningen opgenomen. Ook in de Capitoel reisgids voor Noord-Brabant en diverse toeristische ANWB-publicaties komt Roosendaal uitgebreid aan bod.

Conclusie: het marketingplan is gericht op het verder betrekken van de binnenstad bij het totale toeristisch product in Roosendaal. Toeristen en buitenlanders zijn daarbij een belangrijke doelgroep. Ook in internationale reisgidsen en websites is Roosendaal als bestemming vermeld.

²⁰ VVV Roosendaal

3 Economisch effect

Voor de bepaling van het economisch effect van toerisme in de gemeente Roosendaal maken wij gebruik van de Landelijke Standaard zoals opgesteld door het IPO.

Tabel Economisch effect toerisme in Roosendaal en buurgemeenten

Gemeente	Aantal recreatie en toerisme bedrijven	Totaal aantal bedrijven	Aandeel totaal aantal bedrijven	Werkgelegenheid recreatie en toerisme	Totale werkgelegenheid	Aandeel totale werkgelegenheid
Bergen op Zoom	420	4.260	10%	1.740	30.850	6%
Halderberge	130	2.210	6%	530	9.590	6%
Roosendaal	380	5.200	7%	1.870	40.520	5%
Rucphen	120	1.920	6%	380	6.550	6%
Steenbergen	120	1.780	7%	330	7.310	5%
Woensdrecht	110	1.410	8%	420	9.450	4%
Totaal geselecteerde gemeenten	1.270			5.260		
West-Brabant	3.600			17.420		

Bron: LISA

In de gemeente Roosendaal zijn in totaal 380 bedrijven verbonden aan de toerismesector. Dit is 7% van het totaal aantal bedrijven in de gemeente. De totale werkgelegenheid die samenhangt met het toerisme in de gemeente Roosendaal omvat 1870 arbeidsplaatsen. Vergeleken met de andere gemeenten is de werkgelegenheid in de toeristische sector per toeristisch bedrijf in Roosendaal groot: gemiddeld per bedrijf vijf arbeidsplaatsen, terwijl dat in de andere gemeenten maximaal vier is. Dit is een graadmeter voor de schaalgrootte en professionaliteit van de toeristische sector in de gemeente Roosendaal.

De 1870 arbeidsplaatsen vormen 5% van de totale werkgelegenheid in de gemeente Roosendaal. Dit komt overeen met het regionaal gemiddelde. Dit percentage is ook vergelijkbaar met het economisch effect van toerisme in andere grotere gemeenten van Noord-Brabant. Vergeleken met de totale toeristische werkgelegenheid in West-Brabant is Roosendaal goed voor een aandeel van 11% van de toeristische werkgelegenheid (1.870/17.420).

Tabel Economisch effect toerisme in de grotere gemeenten van Noord-Brabant

Gemeente	Aantal recreatie en toerisme bedrijven	Totaal aantal bedrijven	Aandeel totaal aantal bedrijven	Werkgelegenheid recreatie en toerisme	Totale werkgelegenheid	Aandeel totale werkgelegenheid
's-Hertogenbosch	840	10.880	8%	4.750	96.080	5%
Breda	1.030	13.390	8%	5.560	101.970	5%
Eindhoven	1.480	17.710	8%	8.220	147.890	6%
Helmond	450	6.450	7%	1.820	42.910	4%
Oss	400	5.460	7%	2.270	40.320	6%
Tilburg	1.260	14.250	9%	6.080	112.690	5%

Bron: LISA

Conclusie: het economisch effect van toerisme in de gemeente Roosendaal is met 1870 arbeidsplaatsen aanzienlijk te noemen. Dit is 5% van de totale werkgelegenheid in de gemeente. De gemeente beschikt over relatief grote professionele toeristische bedrijvigheid.

4 Plannen

Een overzicht van reële ontwikkelingsplannen die het toerisme in de gemeente Roosendaal verder versterken.

- Er zijn plannen om in het SpoorHaven-gebied een evenementenhal te realiseren. Het haalbaarheidsonderzoek hiernaar loopt nog. Naar verwachting zijn de uitkomsten in juni 2012 beschikbaar. Projectontwikkelaar Maver denkt na over de invulling van het gebied. Uitgangspunt is een evenementenhal. Sec een evenementenhal zal economisch niet haalbaar zijn, waardoor ook nagedacht wordt over aanvullende functies. Welke dit worden is op dit moment nog niet bekend, maar eerder is al bekend geworden dat het dan gaat om toeristische voorzieningen als een bioscoop en ruimtes voor ontspanning, congressen en horeca. Ook is een centrum en topsportaccommodatie (bijvoorbeeld wielercentrum) nog steeds in beeld.
- Paardensportcentrum De Coubergh. De eigenaar van de manege De Goubergh heeft gevorderde en zeer ambitieuze plannen om een paardensportcentrum te realiseren van internationaal niveau. Het hypermoderne paardensportcentrum omvat ondermeer een viersterrenhotel van 120 bedden. De totale investeringen worden geschat op 20 miljoen euro. De manege wordt één van de grootste paardensportcentra in Nederland en West-Europa. Het richten zich op een breed publiek: van beginnende ruiters tot internationale wedstrijden.
- Wouwse Plantage. Wouwse plantage wordt als één van de eerste recreatieve poorten in Noord-Brabant ontwikkeld. Met de invulling van de poortfunctie wordt optimaal ingezet in het aantrekken en faciliteren van dagtoeristen vanuit de wijde regio (tot 70 km). Wouwse Plantage is het "eerste bosgebied" voor inwoners van Rotterdam en mag daardoor rekenen op grote bezoekersstromen. De ontwikkeling van de poort omvat diverse elementen: een nieuwe 18 holes golfbaan, verbeterde parkeermogelijkheden en aansluitende routestructuren en een evenemententerrein op het landgoed. met evenementen.
- Visdonk: bij Visdonk komt de tweede recreatieve poort van de gemeente Roosendaal. Met deze tweede poort geeft de gemeente invulling aan haar ligging in het toeristische bestemmingsgebied Brabantse Wal. De poort omvat naast uitgebreide parkeergelegenheid een Milieueducatiecentrum en bestaande horeca. Waarschijnlijk wordt in afzienbare tijd ook een tweede uitspanning gerealiseerd.
- De Stok: op De Stok is sprake van een mogelijke hotelontwikkeling in combinatie met de hier gelegen sauna.

Conclusie: op korte termijn krijgt het toeristisch product Roosendaal een enorme impuls. Zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht. Een stevige profilering rondom wielersport en paardensport zet de gemeente verder op de kaart. Dit geldt voor het verblijfstoerisme, met de ontwikkeling van minimaal één grootschalig viersterren hotel, en het dagtoerisme, evenementencentrum en paardensportcentrum. Deze korte termijn ontwikkelingen gaan voor een spin-off zorgen voor de toeristische sector in de gemeente.

5 Rosada

5.1 Inleiding

Voorgaande hoofdstukken hebben een onderbouwd inzicht gegeven in het substantieel en autonoom toerisme naar de gemeente Roosendaal. In dit hoofdstuk zoomen wij in op gebruik en functie van factory outlet centra in het algemeen en Rosada in het bijzonder. Met name vanuit de invalshoek vanuit de relatie met toerisme in de regio.

5.2 Bezoekers Rosada

Met bijna één miljoen bezoekers per jaar, met groeipotentie naar ruim één miljoen bezoekers per jaar, is Rosada één van de belangrijkste trekkers van de gemeente Roosendaal. Dit is volledig in lijn met de diverse statistieken voor dagtoerisme, waarbij recreatief winkelen als één van de belangrijkste activiteiten worden genoemd. Zeker in economisch opzicht. Dit zorgt voor een belangrijke bijdrage aan het al bestaande toerisme in Roosendaal.

Het bovenregionale karakter van Rosada blijkt duidelijk uit de herkomstplaats van de bezoekers. Meer dan de helft komt van buiten de provincie Noord-Brabant. Ongeveer een op de zeven bezoekers is afkomstig uit Roosendaal zelf. Het aantal bezoekers uit het buitenland (België) is bijna net zo groot.

Verder blijkt uit het recente publieksonderzoek onder de bezoekers van Rosada dat de gemiddelde bezoekduur relatief kort is. Voor een Nederlander is dit ruim twee uur, een Belg blijft gemiddeld een kwartiertje langer (2 uur en 23 minuten). Dit betekent dat er nog relatief veel tijd op de dag resteert om andere activiteiten te ondernemen in de gemeente Roosendaal²¹. Dit wordt onderstreept door het feit dat bijna de helft van de bezoekers aangeeft een bezoek aan Rosada "als een dagje uit te zien". Door een uitgekende gezamenlijke marketing, in samenwerking met de VVV Roosendaal en andere ondernemers in de gemeente, kan dit potentieel aan combinatiebezoek worden benut. Arrangementen, evenementen, vouchers zijn hiervan slechts enkele voorbeelden.

Dat dit een succesvol spoor kan zijn, bewijst Factory Outlet Centre Bataviastad. Net als Rosada perifeer aan het centrum gelegen. Uit bezoekersonderzoek van Bataviastad blijkt dat 10% daarvoor een bezoek heeft gebracht aan Lelystad centrum en 13% nog van plan is dat achteraf te doen²².

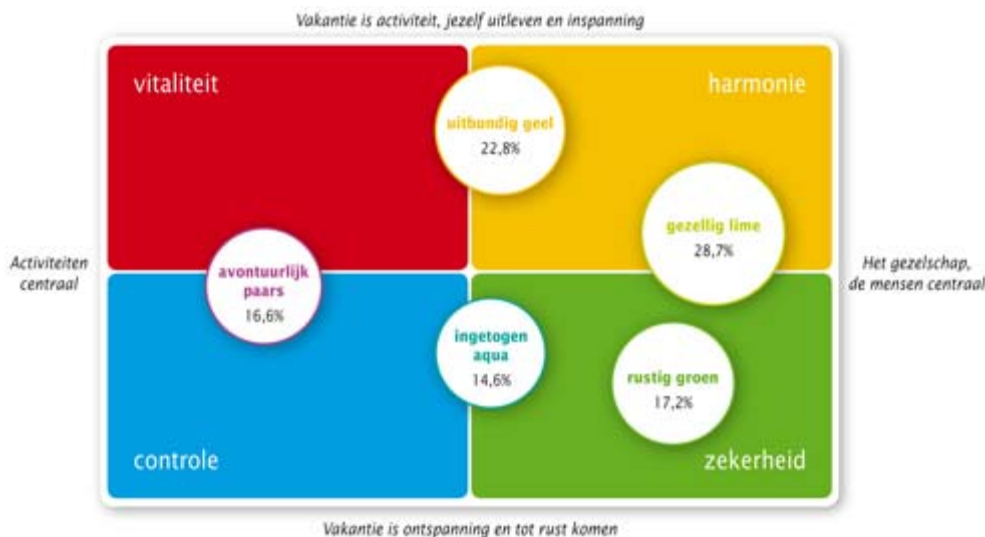
Conclusie: met ruim één miljoen bezoekers beschikt Rosada over een enorm potentieel aan bezoekers voor andere (toerisme)voorzieningen in Roosendaal. De bezoekduur en het bezoeks-motief bieden goede aanknopingspunten om dit potentieel te benutten. Gezamenlijke marketing is daarbij een sleutelfactor.

5.3 Relatie met verblijfstoerisme

De wensen en behoeften van de Nederlandse vakantieganger zijn goed in beeld gebracht door het Gastvrij Nederland onderzoek, dat inmiddels gekoppeld is aan het Continu Vakantie Onderzoek (CVO). Hierdoor kunnen vijf segmenten voor verblijfstoeristen onderscheiden worden, deze worden aangeduid met kleuren. De segmenten zijn bepaald door twee spectra tegen elkaar uit te zetten: rust tegenover inspanning en activiteit tegenover gezelschap dat centraal staat.

²¹ Rosada Monitor najaar 2011, Extenzio, 2011.

²² Batavia Stad Bezoekersonderzoek, Mediaplain, oktober 2011.



Afbeelding Vijf segmenten in verblijfstoerisme (percentages zijn Nederlands gemiddelde)²³

De meeste binnenlandse vakanties in West-Brabant worden ondernomen door het 'gezellig lime' segment: 32%²⁴. Het aandeel van dit segment is hoger dan gemiddeld in Nederland. Gezellig lime, de belangrijkste doelgroep voor verblijfstoeristen in West-Brabant, wordt als volgt getypeerd:

Gezellig lime: Vakantie is lekker vrij zijn, even lekker weg met elkaar

Gezellig lime houdt van gezelligheid en sportiviteit, maar het mag allemaal een tikkeltje rustiger en het hoeft ook allemaal niet zo lang. Het gezin is belangrijk. Vakantie is voor de lime gasten lekker vrij zijn, rust en ontspanning, even weg van de dagelijkse verplichtingen en dan gezellig met het gezin iets leuks doen: fietsen, bbq-en, winkelen, een spelletje spelen. Een bungalowpark of camping in Nederland geeft een echt vakantiegevoel, maar vaak moet de gezellige lime groep wel een beetje op de kosten letten.

De belangrijkste activiteiten van dit segment tijdens vakantie zijn (de percentages geven aan hoeveel procent van de doelgroep de activiteit tijdens een vakantie doet)²⁵:

- wandelen 64%
- uit eten gaan 60%
- zwemmen 58%
- funshopping 44%

Met name de participatie in het funshoppelen scoort met een index van 112 ruim boven het Nederlands gemiddelde. Funshoppelen is dus een belangrijke activiteit voor verblijfstoeristen in de regio. Funshoppelen is een activiteit die sterk gekoppeld is aan winkelen in stadscentra en outletcentra. Bij diverse bezoekersonderzoeken in Bataviastad werd dit ook door verschillende bezoekers spontaan genoemd²⁶. Juist ook als elkweervoorziening is het een populaire activiteit op minder zonnige dagen. Met het aanbieden van een afwisselend evenementenprogramma, waarop de winkeltijden zijn afgestemd wordt een extra belevingskwaliteit aangeboden.

Conclusie: funshoppelen is één van de belangrijkste activiteiten voor verblijfstoeristen in West-Brabant en Roosendaal. Uitbreiding van de mogelijkheden, in tijd, diversiteit en beleving, betekent een groot impuls voor toerisme met een navenant economisch effect.

²³ Verblifsrecreantenatlas, RECRON/Gastvrij Nederland, 2009.

²⁴ Trendrapportage Brabant, Onderdeel van Vrijetijdssector in cijfers 2010.

²⁵ Koppeling Gastvrij Nederland – Continu Vakantie Onderzoek, rapportage 2009.

²⁶ Batavia Stad Bezoekersonderzoek, Mediexplain, oktober 2011.

6 Conclusie

In de studie van NRIT uit 2007 bleek al dat de gemeente Roosendaal beschikt over substantieel toerisme. Ook in een daaropvolgende second opinion wordt ondersteund dat Roosendaal beschikt over een toeristische aantrekkelijkheid en zich kan meten met de andere Brabantse gemeenten. Met name de aanwezigheid van recreatiepark De Stok zorgt voor een onderscheidend karakter. Op basis van onze analyse van het toeristisch product Roosendaal bevestigen wij deze conclusies uit 2007. Wij stellen ook dat het toerisme in Roosendaal naast substantieel ook autonoom van aard is. Hieronder wordt dat nader onderbouwd. Ook voor de conclusies uit 2007 geldt ons inziens dat sprake is van autonoom toerisme. Dit vanwege het feit dat Rosada toen net twaalf zondagen per jaar geopend was.

Uit onze analyse van toerisme in Roosendaal kunnen wij de volgende conclusies trekken:

Kernkwaliteiten

- Roosendaal is gelegen in een gebied met een *landschap van allure* (één van de drie in Noord-Brabant). Het gevarieerde landschap en natuurschoon bieden mogelijkheden voor diverse vormen van toerisme. Dit trekt ook veel bezoekers van buiten de regio, onder ander het landgoed Wouwse Plantage met zo'n 200.000 bezoeken per jaar is hierin zeer belangrijk.
- Binnen Brabant is West-Brabant (met Roosendaal) de best bezochte regio. Natuurschoon (onder meer de Brabantse Wal) en steden vormen hiervoor de basis. De regio West- en Midden-Brabant behoort tot de Top Vijf van belangrijkste binnenlandse bestemmingen.

Dagtoerisme

- West-Brabant en Roosendaal zijn een belangrijke bestemming voor dagtoerisme. De zonen feestdagen zijn daarbij extra belangrijk: het aantal activiteiten op een zondag is bijna twee keer zo hoog dan op een doordeweekse dag. Met name sport(ieve) recreatie, uitgaan en attractiebezoek scoren dan hoog. De binnenstad van Roosendaal wordt met 150.000 passanten per week druk bezocht.
- De gemeente Roosendaal beschikt over een breed en gevarieerd aanbod aan musea.
- Met De Stok beschikt de gemeente Roosendaal over een groot en onderscheidend vrijetijdscluster met een nationale en internationale uitstraling en een geschat bezoekersaantal van één miljoen per jaar.
- Naast De Stok en het gevarieerde aanbod aan musea biedt Roosendaal diverse andere attracties. Met name de Schouwburg De Kring heeft met ruim 100.000 bezoekers hier een bovenregionale aantrekkingskracht.
- Roosendaal beschikt over een goed ontwikkelde horecasector. Gerelateerd aan het aantal inwoners is vergeleken met andere gemeenten in de regio met name de restaurantsector sterk vertegenwoordigd in Roosendaal.
- Sport wordt in toenemende geïntegreerd met toerisme. De gemeente Roosendaal kan zich profileren met wielersport, paardensport en het Indoor Sky Dive centrum. Daarmee wordt een sterke profilering van het toeristisch profiel van de gemeente bereikt.
- Roosendaal heeft met 600 honderd evenementen een uitgebreide evenementenkalender. Er zijn veel jaarlijkse muziek- en wielerevenementen. De evenementen geven de gemeente kleur en trekken een gevarieerd publiek vanuit een grote regio.

Verblijfstoerisme

- Met 4,8 miljoen overnachtingen per jaar weet de verblijfstoerist de regio West-Brabant goed te vinden. Roosendaal neemt hierin een prominente plaats in. Met name het aandeel seizoensrecreatieve buitenlanders is met een marktaandeel van 45% in West-Brabant zeer hoog te noemen. Ook de waardering voor de toeristische kwaliteiten van de regio is met een 8,0 hoog. De hotelsector is met 410 bedden in de gemeente Roosendaal goed ontwikkeld. De hotels zijn over het algemeen van goede kwaliteit.
- Campings omvatten het grootste deel van de beddencapaciteit van de gemeente Roosendaal. Ook het campingproduct is continue in ontwikkeling.
- Het toeristisch verblijfsaanbod in de gemeente Roosendaal is vooral afkomstig van de aanwezige campings. Kijkend naar de beddencapaciteit per 10.000 inwoners, dan heeft Roosendaal meer toeristische beddencapaciteit dan de vijf grote gemeenten in Noord-Brabant, maar ook meer dan gemeenten met een toeristisch regime zoals Rotterdam, Delft en Breda. De capaciteit is goed vergelijkbaar met de situatie zoals die zich in Roermond voordoet.

Marketing en promotie

- Het marketingplan is gericht op het verder betrekken van de binnenstad bij het totale toeristisch product in Roosendaal. Toeristen en buitenlanders zijn daarbij een belangrijke doelgroep. Ook in internationale reisgidsen en websites is Roosendaal als bestemming vermeld.

Economisch effect

- Het economisch effect van toerisme in de gemeente Roosendaal is met 1870 arbeidsplaatsen aanzienlijk te noemen. Dit is 5% van de totale werkgelegenheid in de gemeente, vergelijkbaar aan andere gemeenten in Noord-Brabant. De gemeente beschikt over relatief grote professionele toeristische bedrijven.

Concrete ontwikkelingsplannen

- Op korte termijn krijgt het toeristisch product Roosendaal een enorme impuls. Zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht. Een stevige profilering rondom wielersport en paardensport zet de gemeente verder op de kaart. Dit geldt voor het verblijfstoerisme, met de ontwikkeling van minimaal één grootschalig viersterren hotel, en het dagtoerisme, evenementencentrum en paardensportcentrum. Deze korte termijn ontwikkelingen gaan voor een spin-off zorgen voor de toeristische sector in de gemeente.

Relatie toerisme en Rosada

- Met ruim één miljoen bezoekers beschikt Rosada over een enorm potentieel aan bezoekers voor andere (toerisme)voorzieningen in Roosendaal. De bezoekduur en het bezoekmotief bieden goede aanknopingspunten om dit potentieel te benutten. Gezamenlijke marketing is daarbij een sleutelfactor.
- Funshoppen is één van de belangrijkste activiteiten voor verblijfstoeristen in West-Brabant en Roosendaal. Uitbreiding van de mogelijkheden, in tijd, diversiteit en beleving, betekent een groot impuls voor toerisme met een navenant economisch effect.